

Тарасенко М. О.

ORCID: 0000-0001-6779-2258

*доктор історичних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу Близького та Середнього Сходу
Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського
Національної академії наук України*

м. Київ, Україна;

*науковий співробітник Факультету азіатських і близькосхідних досліджень
Оксфордський університет
м. Оксфорд, Великобританія*

ВТРАЧЕНА СПАДЩИНА: ДВІ НЕВІДОМІ СВІТЛИНИ ДАВНЬОЄГИПЕТСЬКОЇ ДРІБНОЇ ПЛАСТИКИ З ФОНДІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА “КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА”

Ключові слова: Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”, світлини, давньоєгипетські старожитності, атрибуція, музейна історія.

У доповіді розглядаються дві світлини з фондів Національного заповідника “Києво-Печерська лавра” (НЗКПЛ), на яких, ймовірно, показані давньоєгипетські старожитності з Лаврського Музею культів і побуту Всеукраїнського музейного городка (ЛМКП ВМГ) (1920–1930-ті рр.).

На світлині інв. № КПЛ-Ф-9137 показано відкриту музейну вітрину із 27 дрібними об’єктами (з них 23 – бронзові статуетки богів та тварин). На світлині інв. № КПЛ-Н-2513 показано інші 20 статуеток. Частина з них неєгипетські за походженням. Статуетки розставлені в три яруси на дерев’яній підставці, що застелена білою тканиною в приміщенні, яке складно ідентифікувати. Шість фігурок стоять у верхньому ярусі, шість – у середньому, і вісім – у нижньому.

На обох світлинах можна побачити, що на підставках до низки статуеток збереглися бирки з номерами, які, втім, не збігаються з інвентарними номерами Церковно-Археологічного музею Київської духовної академії, а отже можуть сходити до експозиційних вітрин номерів саме ЛМКП ВМГ. Можливо, ці фото були зроблені в контексті передачі єгипетських артефактів із ЛМКП до Центрального історичного музею ім. Т. Г. Шевченка (ЦІМ) у 1936 р. Втім, виходячи з інвентарної книги цього музею від 1938 р., вдалося встановити, що лише частина статуеток зі світлин потрапила до зібрання ЦІМ. Судячи з проведеної ідентифікації об’єктів та аналізу архівних документів, можна дійти

висновку, що не всі єгипетські старожитності були передані з ВМГ до ЦІМ у 1936 р., але де вони зберігалися, і до фондів якого музею були підпорядковані, встановити поки не вдалося. Так чи інакше, сучасне місцезнаходження статуєток, зображених на досліджених світлинах, не відоме. Ймовірно, всі вони були втрачені в роки Другої світової війни. Отже світлини НЗКПЛ КПЛ-Ф-9137 і КПЛ-Н-2513 є важливим джерелом для подальших пошукових робіт із пошуку зображених на них артефактів і дає уявлення про втрачену у міжвоєнний період колекцію давньо-єгипетських старожитностей у Києві.

УДК 271.1

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-346-3-9>

Ухтомський А. О.

*кандидат наук з богослов'я, магістр журналістики, доцент,
доцент кафедри журналістики, видавничої справи,
поліграфії та редагування*

*Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"
м. Київ, Україна*

АССИРІЙСЬКА ЦЕРКВА СХОДУ В VI СТ.: ДІЯЛЬНІСТЬ КАТОЛИКОСА МАР АВИ І

Ключові слова: Ассирійська Церква Сходу, Сасаніди, канонічне право, Хосров I, Близький Схід, культура, релігія.

VI ст. було часом розквіту не лише Візантійської Церкви та держави. У сусідній Персії в цей час проводилися реформи в Ассирійській Церкві Сходу. У 540–552 рр. її керманічем був видатний богослов Мар Ава. Він народився у м. Хала у зороастрійській сім'ї маздакістів; охрестився та закінчив Низибінську школу. В Едесі зі своїм другом Фомою Мар Ава вивчив грецьку мову; також із ним відвідав отців-пустельників у Палестині та Єгипті, був також у Греції та Константинополі. В Олександрії познайомився із Космою Індокопловом. Вже тоді Мар Ава виявив себе прихильником богослов'я Феодора Мопсуестійського. У 532 р., перебуваючи в Константинополі, імператор бажав переконати Мар Аву зректися своїх поглядів, проте той не побажав із ним зустрітися, розуміючи, що тоді він перестане бути вірним послідовником своєї Церкви, яка на соборі 424 р. при католикосі Дадішо прийняла богослов'я Феодора Мопсуестійського.